

Colomariának egyik teremtménye: a penázlygek' kezelése pedig bizonyos nán Diaz *Lubander*-ra vala bízva. E két ember tehetetlensége s ügytelensége selett minden oldalról panaszok emelkedtek. A' navarrának különböző rász nevezettek, hogy ügytelék idegenek avatkoznak, s e' minti eleget gondolemség magában Estellaban, don Carlos' fő hadi székletán, lázadásba ázult ki, melynek következtében az elégedetlenség' fejei panaszok don Carlosnak személyesen elterjesztettek. Beszedjük, úgy látszik, az ingerültségnek' azokon republikáni nyereségnek' belyeget viselte, mely e' hegy-lázakosoknak sajátja. Legelőször is Tejeironak' s Lubanderoknak tettelet és párba fogtatás kívántak. Az insurreccio, mondták, két év óta mind csak vesztéseket szenved; az ország elnyomottak, segélyforrási kimerítettek, népességének virágzanemivé lesz, s az idegen ministerek terhek és boszánkoság által sújnak le azokat, kik fegyvert nem foghatnak, meg magok eszelősvényeinek s önző speculatioinak egyenlő nem dolgoznak. Ezeknek tehát le kell lépni: s megvárják, ha keményebb fenytés nélkül megmenekedhetnek. — Továbbá panaszokdók, hogy a' legjelesebb navarrak' generálak elfogattak, pár ná véteüek, de mindaddig asszálban' várják az íleletet. Annak bizonyosságul — így állítottak don Carloshoz — hogy mi csak igazságot akarunk, megitt több zászlóalban vagynak együtt, ha parancsolla feladod, azonnal eláll mindenik zászlóalból tíz-tíz ember, meg álljanak össze s tartsanak a' bevárdottak selett hadi vezénységek. Ha amazok búfónások találnak, fél óra vára lövéssek agyon; de ha nem, mi azt kívánjuk, hogy annál s diadésségesen tevéssének ismét vezéreinké. — A' tevésségek egyenesen tudósítanak' elindulakor, meg e' balesetes kötes helyesben volt: a' katonák ingerültsége a' naggyob' sokra hagott, s attól tartottak, hogy az említett miniser fel fog általak koezoaltat. A' Quoridienne meg e' hírehek egy estelli levelet is csatol (a' *Gazette de France*-ból), mely szerint don Carlos maj. 11-dikén a' borsóg zászlóalokat a' dicsóstilloi síkra rendelte ki, hova don Sebastian infans' kíséretében hozzájuk kiment, s ott nekik láthatós, atyai szavakkal a' borsogás s feketelenség' veszedelmét előírteztette, a' katonák 'eljen váraly! eljen a' mi atyánk.' Kialtozások közt teljes engedelmé visszatértek. Delután d. Carlos már ismét Estellaban

Azon kölesön előrajza, melyet *Safont J. és társai* adtak, saját és *Laffitte J. és társ.* s egybe parisi leírásaihoz képest. Neveben a kormányok apr. 30-án elterjesztett határozatát nem nyomatósítva megjelenti. Az ügy megbízása a fog. felváltatást, azonban az árak nem szabad 500 real alatt állani. Az évkamatok 5 pontosos legyenek; az 0, 250 és 125 piasternyi jegyzékek kiadandók; a' kama-nálmen felében Párisban, Madridban és más erre választott városokban fizetessenek. Az évkamatok (Rentas) kiadandó sorsolásban történik, melyek' mindegyike 125 mil. real alatt érteik. E' sorsolás' elsője 500 millió real névértékben véteik 's azonnali forgásra teendő, a' másolsáik 15ken, a' harmadik oct. 1-jén, s' a' negyedik jan. 15ken. Korábbi spanyol status-papírosok' utolsói, kik e' mostani kölesőre aláírnak, az 50 pont-melly a' kölesőn árának minimumaiva határozottat, foz-az pénzben, felét határozottan kített feltetelek alatt ko-spanyol statuspapírosokban fizethetik; ez utóbbiak fizetessenek meg, s' a' franczia banknál leteendő. A' pénzben fizetett summából 2 pont a' kölesőn lefizető-elreutetik. A' kölesőn-tőke 's kamataj' biztosítására a' köles' minden jövedelmel szolgálnak, különösen pedig a' köles' kezűk.

1) Evenkinli utalvány a' felsziget' vámháza' tisztá jö-
vedelmére	40,000,000 r.
2) Az almadeni bányák' tisztá jö-
vedelmére	20,000,000
3) Cuba, Puerto Rico és a' Philippi
szigetek' jövedelmének feleslege	60,000,000

120,000,000

Az almadeni higyony (kenyessz) a' vallalkozoknak, 60 piasterbe ezimitta mazarajai, adassck által, oly felletalt alatt, hogy az evenkint asanyany nevedyzesert Spanyolorszagban ugyanazon aron magok eladjak. Mint kulönsz hypotheoa n' kölcsön' lefizeteshetere, a' 800 millió reall erteku, a' világi derszosh tartozó 's az 1827. júl. 29. ürvényen által nemzeti birtoznak egyilakozottat jószag-reszek szolgálnak, melyek' eladásnak a' jelen kölcsön' valtojegei teljes eriekben elfogadandók. E' garanciák' betetjesizetése biztositani a' kormány egy-juntai a' polgarbirók' bevezetésere határozott kölcsön' viszalizetése' nevez ki.

Németalföld.

A „Bosch-házban“, melybe a király és *Albrecht* percz a herczeg nője csak tegnap költöztek, mult éjjel támadt; de a királyt, a herczegnek a gyermekeit ugy-e. Reggeli 7 órakor a tűz eloltott. A híres „ojas sem terjedt“ epen maradt, s általában a palota nem sérült meg annyira, hogy romosnyelni se lehetne a király „herczegné“ utáni megmaradhatósai. Egyházián azt hiszik, hogy a tűz

a' palotában néhány szoba¹ befűtése által — az idő kedvetlen hideg — támadt, névszerint mivel a' palota¹ fája nagyon ki van száradva.

Németország.

München, majus' 25.

Ő es kir. felsége Braganza herczegnő, özvegy braziliai császárné, ma delutani harminfél órákor ide megérkezett 's a' Leuchtenberg hercegi palotájánál a', koronázókész' nevű gyalogrezd' tisztelőkdel őregesít' hangvételű főfogadottak, a' ren virákoktól néptől hangos éljenzésekkel fogadtatva. — *Miksa* bajor herczeg 's királyi magasságától reg' nap este levelek érkeztek ide. Círobból irattak ezek apr. 25-én, 's a' herczegnök Felkő-Egyiptomból szerencsés visszatérteit jelentik. Ő kísérteivel egész a' második zuhanig (catarrak) hatolt. A' természetörténeti gyűjjeskben igen gazdag utazás legkisebb baleset által sem háborított meg. A' herczeg Círobt odahagyva, 50 tevével, útját a' sivatgon keresztül Syriába, Jerusalemba 's a' Libanonnál ide Beirutba 's innant Smynába 's Konstantinápoly felé szándékozik folytatni. Mind 's mind egész kísérte fylvást 's egészében vannak. — *Bunsen* titkos tanácsos meg mindig itt r' ózódik 's Münchenből mint hallani, meg csak Julius végével hagyandja ide.

Helvetia.

Schurz canton' előjárásiga 's tanácsa 'a főhely által irányta tett határozatok' (I. Hírnök, 43. sz.) következtében hívák maj. 13én egy választás intézet, melyben az egész szövetés' színe előtt önnepelesen elmond azon állításnak, mintha 'a cantonban kormánytlanság volna, vagy ott 'a romanhumi események után valaki személyében vagy vagyóban legkisebb sérelmet is szenvedett volna. Sőt inkább 'a canton' kormánya folyvást munkaságban 's tökéletes erőben az minden metálin történelmü rendbontásnak fizekszere, övétekezőleg 'a főhely' beavatkozását és tulkapó rendszabait annál kevésbé fogadhatja el vagy hagyhatja helyben, mivel 'a szövetségi szerződés' világos szavai szerint még az azon belső is, ha valamely cantonban zavarok 's lízadás ütnek ki, 'a főhelynek ezen canton' kormánya' tudósítást előbb kell küldni, 's beavatkozásnak 'a szövetségi' részéről 'csak akkor van helye, ha erre az illető cantontól, mint melyek' miniszere 'a maga' határában felséggel bír, megkeretik. Ezekhez lépést Schurz kéri 'a főhelyt, hogy az érdekeltek, nem csak a vesleges, hanem 'a canton' függelenségeit sértő minden rendbontást 's 'a miú eddig tett lépéseket' is huzza és huzassa szíve, különben 'a szövetségi' gyűlés előtt ellene panaszt fog szülni 's 'a történetek' formaszertü visszahúzásaitól ettől kéri.

Amerika.

Április' 25-én az Ohio folyamon Cincinnatiiban iszonyú szerencsétlenség történt: a k. i. n. *la Moselle* pompás gőzhajó (kapitánya *Perin*) épen indulóban volt nagyszámú utazókkal Louisville és Saint-Louis felé, midőn a gőzöst, feleltétek be lévőn látve kátlana, mennydörgéshez hasonló durranással szedőpattant, mi által 120 utazónál több veszté a legirőzatosb mődon életét.

Angol lapok részleteket közölnek Bahiának a' császári sereg által lett bevételéről. Az angol, francia és osztrák kereskedők körét, melyet a' fellázadtak által visszavonulokkor felgyújtott házakban volt áruikban szenvedték, 200,000 ft. sígre becsülik. A' főgázatok egyike a' francia consul' házában menekedett, 's' a' consul elhunyt, tagadta, hogy őt elrejtette; a' gyűzők azonban a' háza rotáinak 's' a' rejtekezőt előhúzózták. A' bahiai franciak felelete ekkeseredtek consul'ok' magaviseletén, 's' nem akarják többé elismerni. A' cs. seregek' vesztesége 1000—1200ra tehető.—Egy másik lap így ír: „Már 13kán a' császári seregek hozzá fogtak a' város' védelméhez sorkatonaságot megválni. Távol azon kislekűségűt, melylyen a' brazilianok mint velők szillettett gyengeséggel valóhatat, mind a' két rész csodálata melő batorságot 's' megátalított edzettséget tanúsít. Minden sánczért ferjás vívőszéggel vívcskodtak, 's' mindenpont a' szó' legszorosab értelemben nyomol' nyomra szoronyol' foglaltak el. 16kán a' lázadók a' városba szorítottak, 's' a' gyűződelmes osztróműk által mindenánnan bezáratva kényteleneknek látnak magokat előre halálni megadni. Végre San Peíro erősségben iparkodtak megállni állani, 's' e' helyet nagy vívőszéggel védék egy egész óráig. Következéggel, 17kén, a' fehér lohozó mind ezen mind a' többi erősségekben felúztetü. A' kétségbeesett lázadók' dühössége, midőn kényteleneknek látnak magokat hátulni, nem ismert határokat. A' városron keresztül futtak-on minden házat felgyújtani törekedtek 's' valóban sikerült e'kik a' legszebb, '1/4' mérföldnyi hosszú, utcák' egyikét pusztítani. A' gabonatorlány ismételve tüzet vetettek, 's' ha merényők sikerül, a' brit alattvalók' bahiai tulajdonának legnagyobb része lángok' martaleka fogott lenni. Az elesett áldával közöl 800 temetett el; sokan közülök a' gyűző útkával kezében lövettek le; mások, kiknek száma még nem határozható, az égő házak' romjai közé vetettek, melyeket ördögi dühösségek felgyújtja; mások végre a' tenázók mindannyi partvezet, kivéve a' főú ligzátot, kit udóságnak *Rijou-nak* neveznek. A' császári seregek' vesztesége 1000 emberre tehető.”

Magyar hírlapok' heti szemléje.

Majus' 21 — 27.

A 'M. Szion, többi közt, a 'magyar honi papság' adakozásait is folytatja (értelme: a 'duna vidéki vikarizálókat' javára), melyekből, úgy reménylik, a 'végevel egy gazdag kasszort fog a 'szekerességek a M. Szion' örömeinek homloká' közt látni. Egyezsármind jelenti a 'szekerességek, hogy a 'jóvá felel' kezdetű több szelvényes változatot az 'eg' lapja' elrendezésébe a 'tárgyal' megvalósításába (az utóbbit kivál' va'lag, azaz nem paptól olyasmit (tekintve) behozni; de hogy e' mellől, mint illik, ezúttal is a 'tárgyal' valósításában korunk' székelték' a 'tárgy' érdekét és közhatalmát tartandja szem előtt, mindenkor foleg azon tanítvány' lelkére ügyelve, melyet a 'doktrína' épült anyaszentegyház aszájának val'. Míden mind-ehhez a 'legjobb akcentet ohajtanok, ügyelmestelők egyezsármind' Heimet urai, mint a 'M. Szion' eddigi 'a véltettség ezúttal nyomtatol, azon körülmenyre, miszerint azon szedők és nyomtató-telezett *corrector*, kiket ő az első felelben e' szent célja' folyóirathoz alkalmazott, az ő intézte' ismeretes szorgalmának' a lehetőségek minden eddigi nyomtatványi közt legkevesebbé te-
lelték meg.

az Athenaeum bévegi Kálcey Ferencnek értekezését „A ket magyar haza” együttesé „Magyarországnak a” részhez való jogra felelt. „Erdélyt — így végezi a tisztelt főfő — bar az a magyar korona” legvégibb tagjának mindenkor megismertelt, a magyar tiendek megis magyar tiszteletben tartják, mintsem feltétlenül nélkülük viaskapcsolatát kívánák. E helyett kölcsönös egyezkedéssel épülőd egyetemesit ohajtanak s ohajlátsaukat a testetéri nevezet’ természetét által megzengetett címzés s a koronának folytonos szerződése által feltartott jogjog alapjátik... És Magyarország a maga testetvörtől nem csak igazgatót vár, hanem testetvéri szent érzelmeket is. Karjaink talá vá vannak; s ha testetvériük tőlünk szerzetlenül nem fordulnak el, királyink magas védelme alatt egyg leszünk; s akkor nem csak a részek, hanem országunk minden megvéri Erdélyhez egy fognak tartozni mint mihozzánk.” — A jatekszín trónikában S. F. Gaalnak „Szerelmek és champagnei” című új Vigjátékaoról (először adatott a pesti színen maj. 16.) következőleg ítel: „Vázolatában tekintve a darab mesefél, sokat bennem nem eléggé motíválnak fogunk találni; de annál szerencsésab a darab kivételében s hatásában. Mindenek előtt igen élénk, folyvást mozgó, sokféle karakterekkel tarkított, mik ha nem újak, nem melyek s magokban nem comiciak is, az egy Obscuridés kivéve, de sokféle comici helyzetekbe szöttek; s az egész annyit vig ötletekkel fűszerezett, hogy a legkomolyabb lelket is nevetésre készíti. A községnek köz kedvességel fogadt a mitaláság darabot, mely repertoriumunkról nem öly hamar fog utatni. Színészünk egytől egyig dícsértet érdemelenek.” — Ugyanon a ugyanitt Vörösmarty szinte új szomorújátékaoról mely maj. 19-ikén fordult meg először a pesti színpadon, ítem: „Erdődy,” hanem „Marót, macsei bán” címmel, ezt mondja: „Nekünk itt csak az 10 dárót lehet szólnunk (az ezek kérem, drága Schedel ur, ugyan miért csak az előadásoról? nap nappal az előadás után talán csak lehetne magyarul a darabot is szolani; legalább a hícsi és berlini publicum ugyan megköszönne, ha neki hírlapírói egy jeles darabot, vagy megköszönésben fejezzem ki magam, egy jeles író u/ darabjáról, nap nappal az első adatas után ezt mondanak: nekünk csak az előadásoról lehet szólnunk! — Vagy talán azért, mivel V. ur neve is ott áll a czímen, mint az Athenaeum egyik főbb szerkesztőjé? Boldog Isten! há nem elég az, ha Schedel ur alá tessz a bíralatnak névjegyét, annak megmutatására, hogy az nem részrehajló s nem V. úrol, hanem másról származik? épen nem lehet e barátot és szerkesztőtársat is bíralni, akkor sem, ha az joggal és okkal, legalább több tekintetekben, dícsértést érdemel? ugyan miért kerülül ily erőszakosan a részrehajlás iránút, ha nem nagyon részrehajló? —), mely előadás, noha látható volt, hogy színészünk kedvvel játszott, sok észrevételre nyújt alkalmat.” Csakugyan Sch. ur az útál egyetlenneg színészszel sínes meglegedve, ámbár, mint mondja, a számos községnek „résztvét s helybenhagyás” élénk jeleivel fogadta az előadást s Bartha Ismetelvé hivottak.”

A *Figetelmező* gróf Széchenyi Istvánnak legújabb munkáját (Néhány szó a Ióversény körül, Pest, Heckenast's tulajdona, ára 2 f. 40 kr. p.-p.) ismertető. A gróf, mint kiki tudja, ész-tanulmányok és tapasztalásaiigal fogva *autoritas* o' tárgyban, azért is mindenkit, ki arról okólni akar, magára a munkára utalunk. Hancsn az ismertető urnak (kinek, elhiszem, okai voltak, magat még nem nevezn) azt kell mondanom, hogy ha Angliában valaki, whig, tory vagy radical, így szólana a *magyar* partiához: „Mutassuk meg mi, hogy becsület, szó' szentsége, hiúség és hazugságetet még nem haltak ki Angliából,” akkor ezt, mint hű és szívesen megkérdező, mindenik parti pöke, s bátoroztatlan vadjait színtűgy meg nem hagyña gúncsainak, mint ezt az angol alsóház nem rége magában O' Connellben is éreztelte.

A 'Természeti' e havi számbanban két fő czikkely, "Buda-
pesti", és "Földhasználati", amaz alá "egy pesti!", ez alá St. né-
gy van írva, azonban allg csakutának, ha mind a' kétőt *Stanc-*
sodórol, hogy elmekkedés' sonalára elfeledett göböt kőni' s így
túl mindig, de mit sem varr. Ez által csupán azt akarjuk monda-
ni, hogy St. ur köz czelokat érdeklő' s kétségkívül tisztá szan-
ek' jvaslatának' s elmekkedésnek' a' változasan nem vet' s
nem keres alapot, 's így természetesen túlná legh könnyelen s e-
gyedül magának tulajdonithatja, ha javaslatai, melyek jelen, fen-
elő' viszonyainak minden gyakorlati tekintet nélkül tételek, si-
er és viszhang nélkül csengenek el. M' nézetünket tökélelesen
azolja 'a' jelen két czikkely. Az elsőbe ugyani, miután sok
épet elábrándozott arról, mivé lehet szardok mulva 'a' most
épet csak oriasítási Budapest, mind e' szépek létesülései csak
túl függzess fel, hogy Pest városának tanácsa "egy felsőgés,
s ybanatos tervet" készítsen "s ahhoz való "akaratot" fejtsen
Gyakorlatilag s határozatlan azonban e' tervnek csak egyel-
egy pontját hozza fel, azt l. i.: "hozassek kőszaraktal olly
rosi törvény, miszerint a' beledaraban ezentől egy ház sem
ittetli egy, sőt két sem javvittatik; hanem tart, 'a' moddig az
megkímélt, vagy mig 'a' tulajdonos ne nem romja, mert 'a'
városas is utj szerint fog felépittetni." Kérdom, lehet e'
st városának, bizonytalan kárdtáka mellett, polgárai kádraka-

